

**WOJEWÓDZKI KONKURS PRZEDMIOTOWY
DLA UCZNIÓW DOTYCHCZASOWYCH GIMNAZJÓW
WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO
W ROKU SZKOLNYM 2017/2018**

GEOGRAFIA

KURATORIUM OŚWIATY
W KATOWICACH



WOM Rybnik

Informacje dla ucznia

1. Na stronie tytułowej arkusza w wyznaczonym miejscu wpisz swój kod ustalony przez komisję. Wpisz ten kod również na str. 5.
2. Sprawdź, czy arkusz konkursowy zawiera 10 stron (zadania 1-19) z brudnopisem.
3. Czytaj uważnie wszystkie teksty i zadania.
4. Rozwiązania zapisuj długopisem lub piórem. Nie używaj korektora.
5. W zadaniach zamkniętych podane są cztery odpowiedzi: A, B, C, D. Wybierz tylko jedną odpowiedź i zaznacz ją znakiem „X” bezpośrednio na arkuszu.
6. Staraj się nie popełniać błędów przy zaznaczaniu odpowiedzi, ale jeśli się pomylisz, błędne zaznaczenie otocz kółkiem ⊗ i zaznacz inną odpowiedź znakiem „X”.
7. Instrukcje do innych typów zadań zamieszczone są w treści zadania.
8. Rozwiązania zadań otwartych zapisz czytelnie w wyznaczonych miejscach. Pomyłki przekreślaj.
9. Przygotowując odpowiedzi na pytania, możesz skorzystać z miejsca opatrzonego napisem *Brudnopis*. Zapisy w brudnopisie nie będą sprawdzane i oceniane.
10. Podczas rozwiązywania zadań konkursowych można korzystać z prostego kalkulatora.

KOD UCZNIWA

--	--	--	--

Etap:
rejonowy

**Czas pracy:
90 minut**

WYPEŁNIA KOMISJA KONKURSOWA

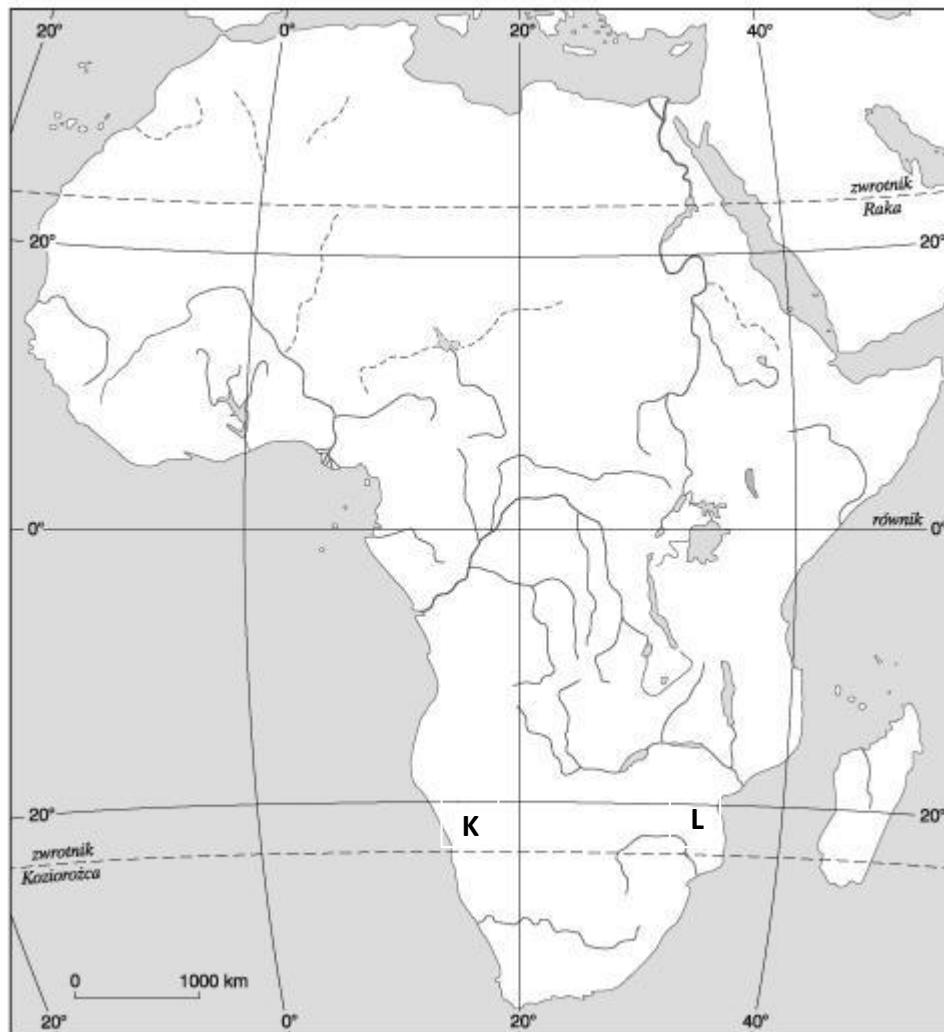
Nr zadania	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	Razem
Liczba punktów możliwych do zdobycia	5	3	3	4	4	4	2	2	2	1	3	4	4	4	2	4	3	3	3	60
Liczba punktów uzyskanych przez uczestnika konkursu																				

Liczba punktów umożliwiająca kwalifikację do kolejnego etapu: 51

Podpisy członków komisji :

1. Przewodniczący –
2. Członek komisji sprawdzający pracę –
3. Członek komisji weryfikujący pracę –

Mapa do zadań nr 1, 2, 3, 4, 6.



źródło: www.google.pl

Zadanie 1. (5 p.)

- Narysuj kolorową linią ciągłą, na mapie powyżej, środkowy południk strefy czasu środkowoeuropejskiego.
- Zakreskuj ukośnie tę część mapy, która przedstawia obszar, na którym Słońce góruje zawsze po północnej stronie nieba.
- Podpisz na mapie wielkimi literami cieśniny: G – Gibraltarską, B – Bab al Mandab.
- Zaznacz kropką na mapie i podpisz nazwami skrajne przylądki Afryki.
- Podkreśl nazwy tych przylądków, na których Słońce może górować w zenicie.

Zadanie 2. (3 p.)

Podpisz cyframi na mapie powyżej wymienione wyspy i wpisz ich przynależność państwową:

- 1 – Komory – należą do
- 2 – Madera – należy do
- 3 – W-y Kanaryjskie – należą do

Zadanie 3. (3 p.)

Skrajne przylądki Afryki mają współrzędne 37°25'N, 34°51'S oraz 17°30'W, 51°26'E. Dokończ zdania oznaczając właściwą odpowiedź znakiem „X”.

- a. Dzięki takiemu położeniu układ stref klimatyczno-roślinnych w Afryce jest:
 - A. symetryczny względem równika,
 - B. równoległy względem południka 0°,
 - C. odzwierciedleniem monsunowej cyrkulacji atmosfery,
 - D. wybitnie astrefowy.
- b. Maksymalna różnica miejscowego czasu słonecznego w Afryce wynosi:
 - A. prawie 8 godzin 36 minut,
 - B. 2 godziny 16 minut,
 - C. zaledwie 10 minut 16 sekund,
 - D. ponad 4 godziny 35 minut.
- c. Najniżej nad horyzontem góruje Słońce w Afryce:
 - A. w grudniu na południowym krańcu,
 - B. w grudniu na północnym krańcu,
 - C. w czerwcu na południowym krańcu,
 - D. w czerwcu na północnym krańcu.

Zadanie 4. (4 p.)

Na mapie na str. 2 zaznacz następujące elementy sieci wodnej.

- a. zaznacz na mapie kolorem niebieskim przebieg Nilu z Kagerą,
- b. podpisz na mapie małymi literami następujące jeziora : a – Wiktorii, b – Czad, c – Tanganika, d – Malawi, e – Wolta, f – Namera,
- c. podkreśl spośród jezior w poprzednim punkcie (b.) nazwy jezior sztucznych.

Zadanie 5. (4 p.)

Cechą Afryki jest wyraźna strefowość klimatyczno-roślinno-glebowa. Uzupełnij poniższą tabelę wpisując odpowiednie nazwy spośród podanych poniżej w komórki tabeli.

roślinność: sawanna, pustynia, makia,

klimat: podzwrotnikowy morski, równikowy, podrównikowy,

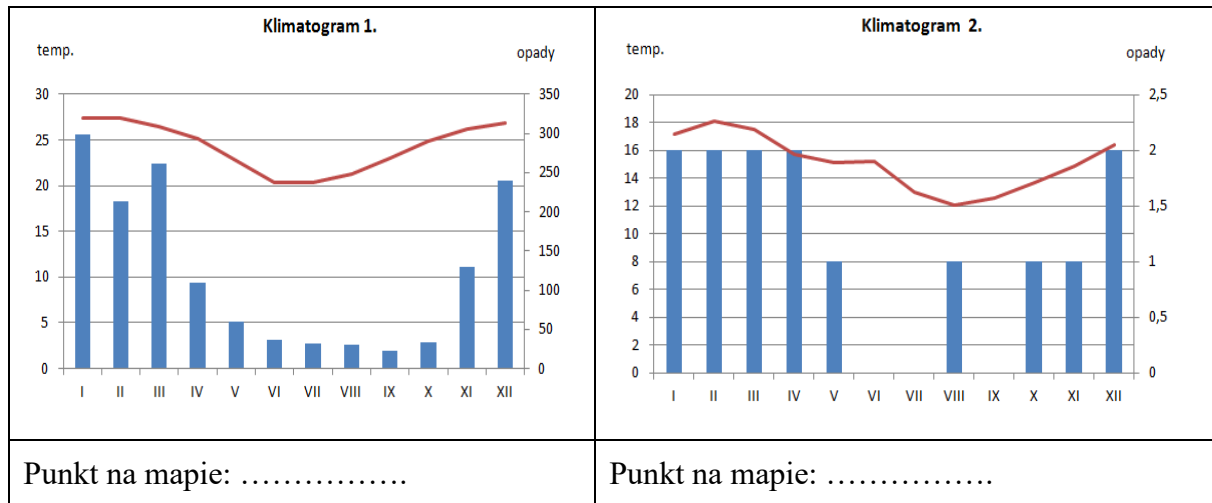
gleby: laterytowe, inicjalne, cynamonowe,

miejsce występowania: wybrzeże Namibii, Kotlina Kongo, Wyżyna Wschodnio-Afrykańska

<i>Miejsce występowania</i>	<i>Klimat</i>	<i>Gleby</i>	<i>Roślinność</i>
		brązowo-czerwone	
	zwrotnikowy suchy		
			las równikowy
zachodnie wybrzeże śródziemnomorskie			

Zadanie 6. (4 p.)

- Narysuj na mapie ze str. 2 dwa prądy morskie, które mają największy wpływ na klimat południowej Afryki (kolorem niebieskim prąd zimny – Z, a czerwonym ciepły – C) i wpisz na mapę nazwy tych prądów.
- Dopasuj klimatogramy przedstawione poniżej do stacji oznaczonych na mapie literami K i L. Podpisz pod wykresami odpowiednie litery

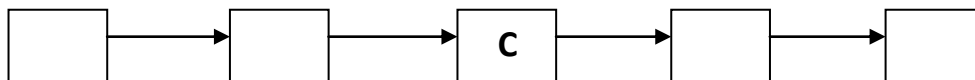


■ suma opadów w mm — średnia temperatura powietrza w °C

źródło: opracowanie własne

Zadanie 7. (2p.)

Od wielu lat trwa proces powiększania się obszarów pustynnych w Afryce. Uzupełnij poniższy schemat tak, aby przedstawiał kolejne etapy pustynnienia Sahelu.



- Wzrost liczby ludności.
- Powiększanie obszarów pustynnych.
- Zamienianie obszarów sawanny na pola uprawne.
- Rozpowszechnianie osiadłego trybu życia.
- Katastrofalne susze oraz nadmierne wykorzystywanie zasobów wodnych.

Zadanie 8. (2 p.)

Jezioro Czad ma duże znaczenie dla ludności mieszkającej w jego sąsiedztwie. Powierzchnia jeziora systematycznie zmniejsza się. W czasie kilku ostatnich dziesięcioleci ubyło ponad 90% jego powierzchni. Podaj dwie przyczyny, które doprowadziły do zanikania Jeziora Czad.

-
.....
-
.....

Zadanie 9. (2 p.)

Powierzchnia jeziora Czad waha się w zależności od pory roku od 10 000 km² do 25 000 km². Oblicz jego powierzchnię na mapie w skali 1: 15 000 000 w porze suchej. Zapisz obliczenia, a wynik z jednostką podaj do dwóch miejsc po przecinku.
Obliczenia:

Odp:

Zadanie 10. (1 p.)

Odpowiedz na pytania dotyczące tej fotografii.

- a. Jaką formację roślinną przedstawia fotografia?
- b. Jak nazywa się drzewo na pierwszym planie?

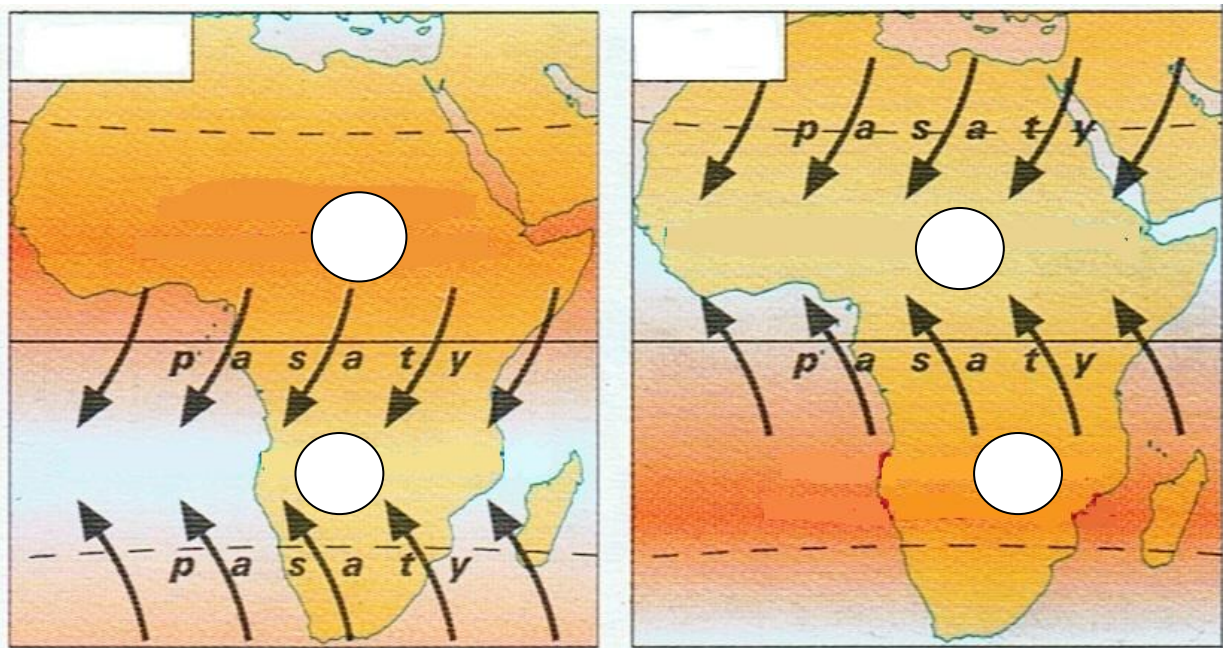


źródło: www.google.pl

Zadanie 11. (3 p.)

Rysunki przedstawiają cyrkulację pasatową w lipcu i styczniu.

- a. W wolnych kratkach wpisz odpowiednio nazwy tych miesięcy.
- b. W kółka wpisz odpowiednio litery W – dla wyżu, N – dla niżu barycznego.



źródło: Atlas geograficzny. Gimnazjum. Wiking (zmienione)

Zadanie 12. (4 p.)

Na podstawie własnej wiedzy, wskazanej literatury oraz mapy ze str. 2 wykonaj zadanie. Nil przecina wszystkie strefy klimatyczne kontynentu i przepływa przez siedem państw. Wpisz nazwy państw i ich stolic, przez które kolejno przepływa Nil.

1. -
2. Rwanda - Kigali
3. -
4. Uganda - Kampala
5. -
6. -
7. Egipt - Kair

Zadanie 13. (4 p.)

Podaj dwa pozytywne i dwa negatywne skutki wybudowania na Nilu Wielkiej Tamy Asuańskiej

Pozytywne:

1.
.....
2.
.....

Negatywne:

1.
.....
2.
.....

Zadanie 14. (4 p.)

Przeczytaj uważnie tekst i odpowiedz na pytania znajdujące się pod nim.

Rząd i 8 mln mieszkańców najmłodszego państwa świata od początku muszą stawić czoła problemom. Kraj jest biedny, zacofany i rozdarty przez wewnętrzne konflikty, zaś na złożach ropy naftowej - jego jedynym bogactwie - chcą zarobić wszyscy dookoła. Republika Sudanu Południowego jest jednym z najbiedniejszych państw świata. Mieszkańcom brak podstawowej infrastruktury. Większość wiosek nie jest zelektryfikowana i nie ma dostępu do bieżącej wody. Na terenie całego kraju (o powierzchni dwa razy większej od Polski) znajduje się tylko 100 km asfaltowych dróg. Jak pisze „Wall Street Journal”, gospodarka Sudanu Płd. zależna jest od produkcji ropy naftowej – z niej pochodzi aż 98% PKB tego kraju. Rządzący deklarują, że głównym zadaniem jest zmniejszenie tej zależności poprzez inwestycje m.in. w rolnictwo, ponieważ na tle całego regionu kraj posiada bardzo urodzajne ziemie. Sudan Płd. produkuje prawie 500 tys. baryłek ropy dziennie. Problemem jednak jest to, że zyskami z ropy musi dzielić się po połowie ze swoim północnym sąsiadem (czyli Sudanem), bo ten jest właścicielem rafinerii, naftoportu oraz rurociągów, przez który płynie czarne złoto. Rząd w Chartumie oskarżany jest o wspieranie międzynarodowego terroryzmu. Dlatego firmy amerykańskie nie mogą brać udziału w eksploatacji surowca transportowanego przez terytorium Sudanu. Wydobyciem ropy na terenie Sudanu Płd. zajmują się głównie firmy chińskie, indyjskie i malezyjskie. Według niektórych źródeł Chiny zaoferowały wsparcie kredytowe rządowi Sudanu Płd. i pomoc w budowie rurociągu łączącego złoża ropy z kenijskim wybrzeżem Oceanu Indyjskiego. Taki scenariusz jest jednak postrzegany, jako mniej prawdopodobny niż dalsza zależność od infrastruktury Sudanu.

źródło: <http://forsal.pl/artykuly/530115>

a. Podaj cztery przymiotniki (cechy) użyte w tekście do opisanie Sudanu Południowego.

.....,,
.....,

b. Co jest głównym źródłem dochodów Sudanu Południowego?

.....

c. Jakie zadanie stawia przed sobą rząd tego państwa?

.....
.....

d. Dlaczego Sudan Południowy musi dzielić się zyskami z ropy z Sudanem?

.....
.....

Zadanie 15. (2 p.)

„Kenijczycy szczyją się tym, że w ich parkach żyje wielka piątka Afryki” – takie zdanie znalazło się w artykule *Jumbo, czyli Kenia*. Napisz, o których zwierzętach pisał autor artykułu?

1.
2.
3.
4.
5.

Zadanie 16. (4 p.)

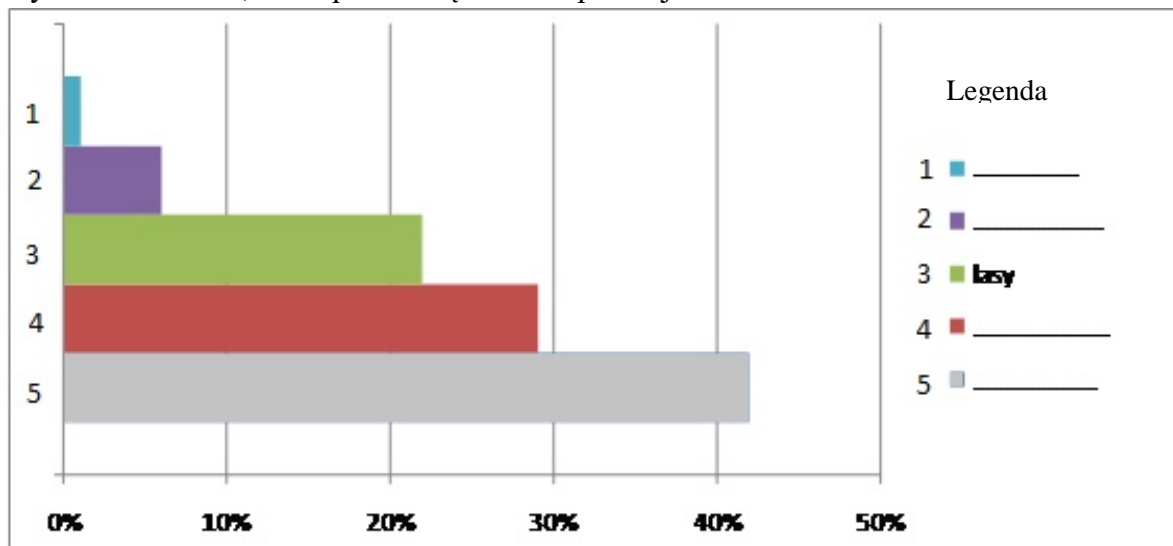
Oprócz oficjalnych nazw państw funkcjonują też inne nazwy – potoczne, literackie czy symboliczne, o czym pisze autor artykułu *Geograficzne przydomki krajów*. Podane w tabeli określenia kojarzą się z konkretnym państwem w Afryce. Wskaż je wpisując znak „X” przy odpowiedniej literze.

<i>Określenie</i>	<i>Państwo</i>
1.Dach Afryki	A. Kongo, B. Gabon, C. Etiopia, D. Mali
2.Państwo w rogu Afryki	A. Egipt, B. Somalia, C. RPA, D. Maroko
3.Kraj pachnący wanilią	A. Tanzania, B. Madagaskar, C. Lesotho, D. Zambia
4.Królestwo w chmurach	A. Lesotho, B. Etiopia, C. Madagaskar, D. Gabon

Zadanie 17. (3 p.)

Wykres słupkowy przedstawia strukturę użytkowania ziemi w Afryce. Korzystając z niego wykonaj polecenia:

- a. Uzupełnij legendę – we wskazane miejsca wpisz odpowiednie nazwy sposobów użytkowania ziemi, które podane są w tabeli poniżej.



źródło: opracowanie własne na podstawie: Zeszyt ćwiczeń dla klasy II gimnazjum. Nowa Era 2014

- b. Uzupełnij tabelę o dane liczbowe odczytane z diagramu. Swój odczyt podaj w liczbach całkowitych. Pamiętaj, że suma wszystkich obszarów wynosi 100%

grunty orne	lasy	łąki i pastwiska	sady	nieużytki
	22%			

Zadanie 18. (3 p.)

Afryka, jest kontynentem, na którym ludność każdego dnia musi stawiać czoła wielu problemom. Poniżej znajdują się opisy trzech z nich. Napisz krótko, jakie to problemy.

- a. Jego źródłem są różnice etniczne, religijne i polityczne, przeszłość kolonialna, a także dostęp do surowców mineralnych, terenów rolniczych, a nawet wody.

Problem:

- b. W wielu rejonach Afryki wędrowni po to niezbędne do życia bogactwo zajmują po kilka godzin.

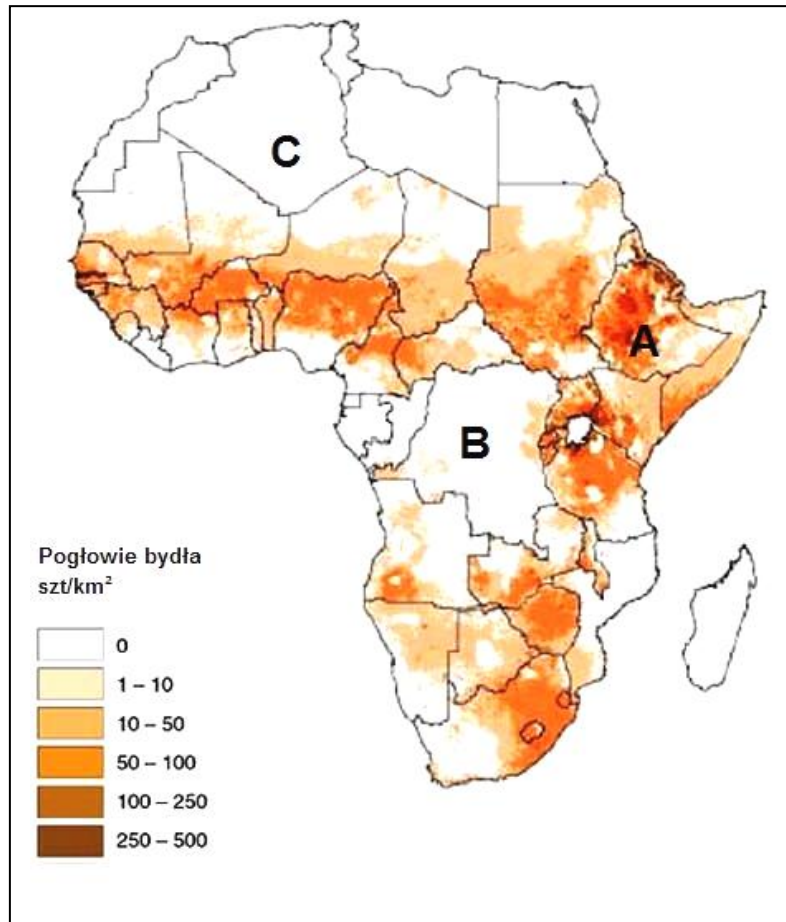
Problem:

- c. Do przyczyn tego problemu należą: niski poziom edukacji, różnego rodzaju tradycje i rytuały społeczne oraz niedostateczna opieka zdrowotna.

Problem:

Zadanie 19 (3 p.)

Mapa przedstawia pogłowie bydła w Afryce. Korzystając z niej wykonaj poniższe zadanie. Podaj dla każdego z regionów A, B, C jedną cechę środowiska naturalnego, która zdecydowała o wysokim lub niskim pogłowiu bydła. **Uzupelnij poprawnie zdania w tabeli.**



1.niskie/wysokie	pogłowie bydła w regionie	A	jest wynikiem	
2.niskie/wysokie		B		
3.niskie/wysokie		C		

Brudnopis: